

Жук Павло Васильович,

начальник наукового центру проблем виховання доброчесності та запобігання корупції у секторі безпеки та оборони Національного університету оборони України імені Івана Черняховського, кандидат технічних наук, доцент;

Бевз Володимир Васильович,

начальник відділу супроводження виховання доброчесності та впровадження передового досвіду у сфері запобігання корупції наукового центру проблем виховання доброчесності та запобігання корупції у секторі безпеки та оборони Національного університету оборони України імені Івана Черняховського

ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ СКЛАДОВОЇ З РОЗБУДОВИ ДОБРОЧЕСНОСТІ В МІНІСТЕРСТВІ ОБОРОНИ ТА ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

Одним із напрямків реалізації державної антикорупційної політики в Міністерстві оборони та Збройних Силах України є формування нетерпимості до корупції шляхом підвищення фахової підготовки керівників, посадових осіб, військовослужбовців та працівників МО та ЗС України в рамках виконання Програми розбудови доброчесності.

Науковим центром проблем виховання доброчесності та запобігання корупції у секторі безпеки та оборони НУОУ вивчено та адаптовано досвід країн-учасниць Програми (ініціативи) НАТО VI (Building integrity) за сприяння МО Великої Британії та у співпраці з представниками програми VI Академії оборони Великої Британії та Центру з питань розбудови доброчесності МО Норвегії (CIDS).

Здобутий досвід був реалізований колективом центру шляхом запровадження Проекту з розбудови доброчесності та запобігання корупції на різних рівнях підготовки особового складу та цивільного персоналу МО та ЗС України.

Запропонована структура підготовки є багаторівневою і базується на принципах варіативності і наступності, що дозволяє більш гнучко підходити до відбору теоретичного матеріалу та практичних завдань, з огляду на реальні фактори (різний вихідний рівень підготовки слухачів, відведений обсяг годин для вивчення та засвоєння одного рівня і т.п.).

Програма розрахована як на аудиторні, так і на самостійні заняття і включає в себе наступні рівні:

– Початковий рівень.

– Цільова аудиторія – ліцеїсти військових ліцеїв (школярі).

– Базовий рівень.

Цільова аудиторія – військовослужбовці та цивільний персонал МО та ЗС України. Мета – опанування основних теоретичних знань щодо виховання доброчесності та перешкодження проявам корупції.

– Програма підготовки для ВВНЗ.

Цільова аудиторія – курсанти та слухачі ВВНЗ на рівнях підготовки L1, L2, L3, L4. Запроваджено блоки занять з антикорупційної тематики на тактичному рівні. На курсах оперативного та стратегічного рівня – під час вивчення модуля з критичного мислення (блок виховання доброчесності).

– Спеціалізований рівень.

Слухачі – військовослужбовці в підрозділах МОУ, ГШ ЗСУ та ОВУ ЗСУ. Для них впроваджені програми стаціонарного, мобільного та он-лайн курсу. Ці програми спрямовані на практичну складову з метою надання допомоги під час повсякденної службової діяльності.

Окремими елементами даного рівня є заняття в системі індивідуальної підготовки для офіцерів та генералів за допомогою платформи дистанційного навчання для своєчасного інформування та надання практичних знань щодо усвідомлення необхідності дотримання правил антикорупційної поведінки. Для зацікавлених осіб передбачається запровадження мобільних та он-лайн курсів з питань: розбудови доброчесності в операціях та місіях з підтримки миру; доброчесності, прозорості та підзвітності в контексті управління людськими ресурсами та корупційними ризиками в державних оборонних закупівлях.

– Підвищення кваліфікації.

Аудиторія – керівники та персонал структурних підрозділів МОУ, ГШ ЗСУ та ОВУ ЗСУ, особи призначені (зараховані до резерву) на відповідні посади, діяльність яких пов'язана із запобіганням корупції. Заняття проводяться в рамках курсу оборонного менеджменту з питань запобігання та виявлення корупції, з обов'язковим тестуванням та отриманням сертифікату.

– Діджиталізація.

Використовуючи сучасні технології як інструмент впливу на цільову аудиторію, фахівці центру урізноманітнили форми навчання за рахунок створення та впровадження он-лайн курсів, інтерактивних навчально-практичних ігор, розробки мобільного додатку з антикорупційної тематики, що дозволяє вирішити питання удосконалення освітнього процесу та підготовки персоналу з питань виховання доброчесності. Застосування такого формату антикорупційного навчання орієнтацією на потреби національного війська щодо утвердження належного управління та зменшення корупційних ризиків.

*Позитивний результат запровадженого проекту на прикладах:
Базовий рівень (данні за 2021 рік):*

zareestrowano біля 20 000 слухачів, з яких успішно пройшли курс більше 12 000 осіб. Відсутність встановлених часових обмежень дозволяє вибрати найбільш зручний графік вивчення матеріалу і виконання

проміжного та фінального тестування. Базовий он-лайн курс стає більш індивідуалізованим по відношенню до його споживача.

Опис курсу: запропонований он-лайн курс розроблено для вирішення питання масового упровадження антикорупційного навчання у процес фахової підготовки особового складу та цивільного персоналу МО та ЗС України шляхом надання основних теоретичних знань військовослужбовцям та цивільному персоналу щодо виховання доброчесності та перешкодження проявам корупції.

Зміст курсу структурно складається з чотирьох розділів з одночасним переглядом відео сюжетів, а саме:

- Поняття корупції.
- Законодавчі засади.
- Алгоритми дій у випадках корупції.
- Позитивні приклади запобігання корупції.

Відео сюжети застосовуються для наглядної демонстрації матеріалів курсу, включаючи імітацію ситуацій з корупційними правопорушеннями та моделювання поведінки (дії) військовослужбовців щодо запобігання, виявлення та протидії корупції в умовах військової служби.

Система оцінювання та фіксація результатів.

Невід'ємною частиною курсу є проміжне та фінальне тестування. Проміжне тестування проводиться після вивчення відповідного розділу та здійснюється для самоконтролю слухача. Перехід до вивчення наступного розділу рекомендується після самостійного підтвердження засвоєння матеріалу попереднього розділу. Фінальне тестування проводиться після засвоєння усього лекційного матеріалу курсу та здійснюється у формі зовнішнього контролю щодо засвоєння слухачем знань в рамках он-лайн курсу. Позитивні результати фінального тестування фіксуються як досягнення обізнаності з питань запобігання і протидії корупції на рівні, необхідному для повсякденної службової діяльності (базовий рівень), а саме слухач має отримати протягом курсу наступні вміння та навички:

- Ідентифікувати прояви корупції.
- Застосовувати протоколи реагування на прояви корупції.
- Отримати мотивацію протидіяти корупції.
- Проекувати інструменти та механізми унеможливлення корупції на своєму рівні.

Підвищення кваліфікації (дані за 2021 рік):

Окремим елементом цього рівня підготовки є запропонований дистанційний курс «Стоп Корупція», який розроблено в рамках підвищення кваліфікації керівників та персоналу структурних підрозділів МО та ЗС України. Курс у вигляді міні серіалу в зрозумілій і цікавій формі подає глядачеві інформацію щодо теоретичних та практичних питань з розбудови доброчесності та протидії корупції з урахуванням останніх змін в чинному законодавстві та правозастосовній практиці.

Мета: набуття слухачами професійних компетентностей із знання законодавства у сфері запобігання і протидії корупції, практичної реалізації правових та організаційних засад функціонування системи

запобігання корупції та забезпечення доброчесності під час виконання завдань за призначенням.

Для досягнення цієї мети для всіх представників складових сектору безпеки та оборони України є вільний доступ до курсу на Національній онлайн-платформі з цифрової грамотності ДІА. Станом на 01 грудня 2021 року успішно пройшли курс та отримали е-сертифікати про підвищення кваліфікації 53 746 користувачів.

Виходячи з наведених прикладів ми маємо підтвердження того, що однією із найбільш ефективних форм організації антикорупційного навчання є застосування дистанційного навчання з використанням інформаційних технологій. Сучасні слухачі є активними суб'єктами нового інформаційного середовища: мобільні пристрої, відео замість тексту, інтерактивні ігри тощо свідчать про це.

Заблоцька Олена Юрївна,

Інспекція Управління державної охорони України, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник;

Лисенко-Біловицький Владлен Вікторович,

Інспекція Управління державної охорони України, кандидат юридичних наук

Біловицька Ю.О.,

начальник відділу методології та експертизи актів законодавства Юридичного департаменту Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України

ЗВ'ЯЗОК НАЦІОНАЛЬНОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ З МІЖНАРОДНИМ

Одним з основних засобів ефективного запобігання і протидії корупційним процесам та явищам в Україні є наявність належної системи антикорупційних правових норм, яка створена та розвивається завдяки відповідній державній політиці та впливу міжнародного антикорупційного руху.

Суть антикорупційного законодавства насамперед полягає в тому, щоб: по-перше, обмежити, нейтралізувати чи усунути чинники корупції, запобігти конфліктам інтересів (з особистих і службових підстав), на нормативному рівні – визначити межі правомірної та етичної поведінки особи, уповноваженої на виконання функцій держави, зробити вчинення корупційних правопорушень справою невігідною та ризикованою, врешті, досягти того, щоб особа чесно й сумлінно виконувала свої службові обов'язки; по-друге, чітко